

Význam technického dozoru stavebníka – povinnosti TDS – sledování plnění smlouvy o dílo

Redakční rada se na svém posledním setkání rozhodla rozšířit poněkud obzor našeho časopisu. Rádi bychom čtenářům poskytovali informace, které jsou důležité pro běžnou projekční a dodavatelskou praxi. Zahajujeme v tomto čísle stručným výkladem o technickém dozoru, pro příští číslo máme v zásobě informaci o některých nových pohledech na projektovou dokumentaci. Očekáváme, že čtenáři přijdou s dalšími náměty, eventuálně že se ozvou s diskuzí a vlastními zkušenostmi.

V Česku se realizuje mnoho staveb, menších i větších, kde při veškerém úsilí nenaleznete ani stopu po autorském nebo technickém dozoru. Přitom žádnou z těchto činností ze stavebního procesu beztestně vypouštět nelze. Stavebník, který tak učiní buď z neznalosti anebo v úmyslu ušetřit, postihne především sám sebe; důsledky absence dozoru pocítí ale také projektant, dodavatel a nakonec samozřejmě i vlastník nebo uživatel objektu.

Avšak i tam, kde TDS existuje a vykonává ho zkušený stavitel nebo inženýr, vzniká mnoho nesnází, jejichž původ je většinou v neschopnosti TDS rozpoznat závažnost zjištěných skutečností anebo v nepochopení významu vlastního postavení na stavbě. Mnohdy se tu uplatní i přezíraví solidarita TDS s dodavatelem.

TDS se často domnívá, že jeho hlavním posláním je stavbě radit, jak se má co zabetonovat, namontovat nebo natřít. Jiný TDS sleduje jen stavební deník a chodí na kontrolní dny, kde se chová spíše jako pozorovatel než jako zástupce stavebníka, a další považuje za svoji nejdůležitější činnost ověřování faktur. Ve skutečnosti je význam a působnost TDS podstatně širší. To se týká objektů všeho druhu počínaje rodinnými domky a garážemi a konče mosty a hrázemi.

Hlavním úkolem technického dozoru stavebníka je předejít špatné jakosti výrobků a prací, která by vedla k jejich odmítnutí při převjíme, a dále předejít eventuálním prodlužováním lhůty ukončení stavby. TDS se proto soustředí především na *dozоровání smlouvy o dílo s dodavatelem*. Z toho vyplývají pro TDS jednotlivé dílčí povinnosti:

- ◆ sleduje *dozоровání smlouvy o dílo uzavřené mezi stavebníkem a dodavatelem*,
- ◆ sleduje *průběh stavebních a montážních prací a plnění harmonogramů*,
- ◆ upozorňuje *dodavatele neprodleně písemně na zjištěné vady a nedodělky, nedodržení smlouvy o dílo a všech jejích součástí (Všeobecných podmínek dodávky, specifikací aj.)*,

- ◆ kontroluje *dozоровání podmínek stavebního povolení a dozоровání podmínek jiných dokumentů, získaných dodavatelem během stavby*,
- ◆ kontroluje *úplnost a pravidelnost zápisů ve stavebním deníku*,
- ◆ kontroluje *dozоровání schválených technologických postupů, pokynů dodavateli a příkazů ke změnám*,
- ◆ kontroluje a *přejímá konstrukce a zařízení, která budou trvale skryta nebo obtížně přístupná*,
- ◆ kontroluje, *zda dodavatel průběžně zpracovává dokumentaci skutečného provedení stavby*,
- ◆ *přejímá na výzvu dodavatele dokončené dílčí celky stavebních a montážních prací*,
- ◆ *zúčastňuje se všech zkoušek prováděných na stavbě a kontroluje úplnost dokladů o zkouškách prováděných ve zkušebních laboratořích*,
- ◆ *vede průběžně denní záznamy o probíhajících činnostech na stavbě, a to ve vázané, ostráňované knize; kopie stránek postupuje pravidelně stavebníkovi*,
- ◆ *pořizuje průběžnou fotodokumentaci stavby s použitím datovacího fotoaparátu; na snímcích musí být zachycen stav prací, způsob uskladnění materiálů a výrobků, eventuální poškození prací, trvale skryté práce apod.*,
- ◆ *upozorňuje projektanta a stavebníka neprodleně na všechny závažné skutečnosti a nedodržování smlouvy o dílo a jejich součástí zjištěné v průběhu své činnosti*.

Pro řízení stavebního procesu je nezbytně nutné, aby uvedené povinnosti TDS (a nepochybně ještě další) byly smluvně zajištěny a aby o nich věděli všichni účastníci stavebního procesu. Nestačí totiž říci někomu, že bude za příslušný honorář vykonávat stavební dozor. Musí být jasné, v čem bude jeho činnost spočívat, komu odpovídá a kdo je jeho protějškem v jednání. Musí o tom vědět i dodavatel.

A je samozřejmé, že stavebník musí činnost TDS systematicky sledovat a eventuálně korigovat na základě smluvních ujednání.

TDS musí být "mistrem všech řemesel", která se na stavbě objeví. Nejde samozřejmě o to, aby uměl betonovat, zdít, aby byl vyučeným truhlářem nebo svářečem. Musí mít ale rozumnou míru znalosti o jednotlivých činnostech, podloženou dlouhodobou praxí.

Technický dozor stavebníka je neopomenutelným prvkem systému jakosti stavebníka. Stavebníkovi, jenž odmítá technický dozor, je snad lépe se obloukem vyhnout!

Milík Tichý, člen ČBS, Karolíny Světlé 14, 110 00 Praha 1

Beton vystavený působení mořské vody

Trvalé ponoření betonu do mořské vody nemá žádný mimořádný vliv na jeho vlastnosti, a to ani tehdy, jestliže jde o beton železový. Pozorování trvající 16 roků, která v Nizozemí uskutečnili R. B. Polder a Joe A. Rab (TNO Building and Construction Research), ukázala, že výtěž nekoroduje, a to ani tehdy, jestliže ponořené prvky byly předem poškozeny trhlinkami. Pevnosti a moduly pružnosti betonu se téměř nezměnily, nezměnila se ani mikrostruktura materiálů. Ze substancí obsažených v mořské vodě penetroval do betonu pouze chlorid sodný, síranová koroze se omezila na vrstvičku tlustou 2 až 7 mm. Byla zjištěna jistá karbonatace, vyvozená zřejmě působením biologických činitelů. Uměle vytvořené trhliny se však nezacelily, což bylo nejspíše způsobeno nedostatečným prouděním vody v ponorných hloubkách.

Celkem se vyšetřilo 252 betonových vzorků, ponořených zprvu do hloubky 100 m. Po osmi letech byly prvky vyloveny, zhodnoceny a znovu ponořeny, tentokrát do hloubky 40 m.

Tirelia